

Projekt riadenia a rozvoja **Audiovizuálneho fondu**

Mgr. **Vladimír Burianek** ArtD.

28. september 2023

Bratislava

Obsah:

Úvod: Moja motivácia.....	strana 2
1. Pomenovanie súčasného stavu audiovizuálnej kultúry a priemyslu v SR vrátane SWOT analýzy.....	strana 3
2. Aktuálna pozícia Audiovizuálneho fondu (AVF) v slovenskom audiovizuálnom prostredí.....	strana 5
3. Priority AVF na najbližšie obdobie. Návrhy k štruktúre podpornej činnosti AVF na rok 2024.....	strana 11
4. Návrh na úpravu základných vnútorných predpisov AVF vo vzťahu k jeho podpornej činnosti.....	strana 13
5. Ďalšie vlastné podnety k riadeniu a rozvoju Audiovizuálneho fondu.....	strana 14

Úvod: Moja motivácia

Na základe vyhláseného výberového konania Radou Audiovizuálneho fondu na pozíciu riaditeľa Audiovizuálneho fondu som sa po dôkladnom zvážení a podpore odbornej verejnosti rozhodol ponúknuť svoje dlhoročné skúsenosti v prospech riadenia Audiovizuálneho fondu.

Vzhľadom k odboru Produkcia a riadenie filmu a televízie, ktorý som vyštudoval na Filmovej a televíznej fakulte Vysokej školy múzických umení v Bratislave a mojím viac ako 35 ročným skúsenostiam v audiovizuálnej oblasti, z toho viac ako 23 rokov ako člen vrcholového managementu v súkromnej i verejnej sfére v tejto oblasti verím, že by som mohol byť užitočný pre Audiovizuálny fond aj tým aj pre celé audiovizuálne prostredie.

Počas môjho doterajšieho 12 ročného pôsobenia ako riaditeľ a intendant televízneho okruhu Jednotka RTVS, zástupca programového riaditeľa RTVS a vedúci odboru vlastnej tvorby som získal podrobný prehľad o audiovizuálnom prostredí, producentoch a ich projektoch v Slovenskej republike, ale predovšetkým o systéme práce a procesoch riadenia vo verejnej inštitúcii spolupracujúcej s Ministerstvom kultúry SR a inými štátnymi úradmi. Som si vedomý, že AVF nie len o vývoji, tvorbe a produkcii audiovizuálnych diel, ale širokospektrálne pokrýva aj ostatné oblasti audiovizuálnej kultúry a priemyslu, ako sú distribúcia, festivaly, veda a výskum, kiná a technická infraštruktúra.

Vďaka môjmu predchádzajúcemu 13 ročnému pôsobeniu vo vrcholovom manažmente vtedy v najväčšej televíznej distribučnej a produkčnej spoločnosti na Slovensku mám prehľad aj o podmienkach a činnosti televíznych vysielateľov na základe licencie v SR a tiež poznám aj audiovizuálne prostredie v Českej republike a v krajinách strednej Európy.

V neposlednom rade som s množstvom dnes renomovaných osobností z oblasti kinematografie aj osobne spolupracoval na začiatku mojej profesionálnej kariéry nielen v Slovenskej filmovej tvorbe – štúdiu hraných filmov, ale aj neskôr po jej zániku.

S Audiovizuálnym fondom doteraz intenzívne spolupracujem 6 rokov ako člen odbornej komisie a viac krát ako jej predseda v programe 1 na podporu audiovizuálnej kultúry – tvorbe a realizácii hraných kinematografických a televíznych diel.

Moje pôsobenie v audiovizuálnej oblasti nie je len mojou prácou, ale aj koníčkom. Vyznám základné spoločenské hodnoty, ako je slušnosť, profesionalita, systémovosť a efektívne hospodárenie. Nikdy som nebol členom žiadnej politickej strany.

Vyhlasujem, že projekt som vypracoval samostatne s použitím uvedených zdrojov.

1. *Pomenovanie súčasného stavu audiovizuálnej kultúry a priemyslu v SR vrátane SWOT analýzy*

Audiovizuálna kultúra a priemysel sú neoddeliteľnou súčasťou spoločného audiovizuálneho priestoru, v ktorom **okrem Audiovizuálneho fondu** pôsobia ďalšie inštitúcie a subjekty ako napríklad **Slovenský filmový ústav**, ktorého súčasťou sú organizačné zložky Národný filmový archív, Národné kinematografické centrum vrátane Audiovizuálneho informačného centra, ďalej Creative Europe Desk (rozpočet SFÚ je od 6 do 6,6 mil. eur z toho 5 mil. dotácia zo ŠR a 1 mil. € tržby vrátane dotácií z AVF) a **akademické prostredie**, ktoré tvoria stredné a vysoké školy s odbormi alebo zameraním na audiovizuálnu tvorbu a produkciu.

Súčasťou audiovizuálneho prostredia sú aj **televízni vysielatelia**: RTVS (s celkovými nákladmi 141,5 mil. € podľa výročnej správy za rok 2022), MARKÍZA – SLOVAKIA (s objemom finančných prostriedkov vo výške 171 mil. € v roku 2022 podľa Finstatu k 20.9.2023); Slovenská produkčná, a.s. (s objemom financií v roku 2022 vo výške 112 mil. € podľa Finstatu k 20.9.2023) a podpora prostredníctvom kinematografického fondu Rady Európy **Eurimages**, ktorý od roku 2005 podporil 70 koprodukčných (zo strany slovenských producentov majoritných i minoritných) projektov, v celkovej výške 12 049 000 Eur (podľa dostupnej informácie Audiovizuálneho informačného centra).

Ďalším významným zdrojom na podporu audiovizie na Slovensku sú aj **prostriedky z programu Media**. Za obdobie od roku 2003 bolo z tohto programu alokované celkovo 10 380 870 Eur. Prioritou programu Media je podpora distribúcie a na tieto účely bolo viazaných takmer 4 923 137 Eur z uvedenej sumy a na podporu projektov vývoja suma 1 592 647 Eur, z toho 786 000 Eur bolo poskytnutých v rokoch 2018 - 2020 a 521 000 Eur bolo pridelených v rámci podprogramu vývoja v balíkoch. **Prevádzkovatelia retransmisie** a poskytovatelia audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie (**VoD**), **prevádzkovatelia kín a distributéri**, nezávislí producenti a výrobcovia AVD, agentúry, castingové spoločnosti a audiovizuálni profesionáli, tí všetci tvoria audiovizuálne prostredie a priemysel, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je audiovizuálna kultúra, ktorá je tou povestnou špičkou ľadovca nad hladinou.

Silnou stránkou audiovizuálneho prostredia v SR je existencia tzv. duálneho televízneho vysielania, t.j. pôsobenie verejného vysielateľa – RTVS a vysielateľov na základe licencie (tzv.

komerční vysielatelia, predovšetkým skupiny TV Markíza a TV JOJ), ktorí v ostatnom období vkladajú vysoké investície do hranej televíznej tvorby, RTVS aj do dokumentárnej a animovanej tvorby a vo vysokom počte aj koprodukčnej podpore kinematografických hraných filmov (v prípade RTVS možno očakávať ešte mierne zvýšenie podpory audiovizuálnej tvorby od roku 2024 v súvislosti so zmenou jej financovania a odhadovaného nárastu celkových príjmov na cca 193 mil. Euro ročne). S tým súvisí rozšírený priestor a príležitosti pre tvorcov a očakávané zvyšovanie ich profesionality, aj v súvislosti so zvýšenou konkurenciou iných platforiem na šírenie audiovizuálneho obsahu. V neposlednom rade je mimoriadnym prínosom v oblasti audiovizuálneho prostredia pôsobenie Audiovizuálneho fondu, ktorý je v niektorých oblastiach tvorby a realizácie AVD ako sú podpora vývoja, realizácia hraných, dokumentárnych, animovaných a školských filmov i podpora paritných a minoritných projektov nezastupiteľný v súčasnom rozsahu.

Slabšou stránkou audiovizuálneho prostredia začína byť nedostatok kvalifikovaných pracovníkov potrebných pri výrobe filmov (rovnako ako aj v iných krajinách EÚ), ich vzdelávanie v širšom rozsahu, zatiaľ nedostatočne rozvinutá regionálna podpora a najväčším hendikepom slovenského audiovizuálneho prostredia je v porovnaní napríklad s iným postkomunistickými krajinami úplná absencia klasických filmových štúdií s kompletným príslušenstvom pre účely nakrúcania domácich, alebo zahraničných hraných filmov.

V Slovenskej republike existujú štúdiové priestory, ktoré majú vo vlastníctve, alebo v dlhodobom prenájme len televízni vysielatelia pre vlastné potreby výroby a s výnimkou bývalých filmových štúdií na Kolibe a televíznych štúdií RTVS v Bratislave a v Košiciach sú ďalšími priestormi používanými na nakrúcanie len rôzne adaptované sklady a pod. Úplne chýbajú profesionálne moderné filmové štúdiá ako napríklad v Českej republike, Maďarsku, Litve, Rumunsku, Bulharsku a pod., ktoré by mohli poskytnúť priestor na realizáciu hraných domácich i zahraničných filmov a s tým súvisiace technologické, technické a personálne zázemie.

Príležitosťou pre udržateľný rozvoj audiovizuálnej kultúry v Slovenskej republike by mohlo byť nastavenie systému automatickej valorizácie príspevku Ministerstva kultúry pre Audiovizuálny fond doplnené v zákone o AVF, alebo aspoň záväzná dohoda s Ministerstvom financií SR o navýšení tohto príspevku o medziročnú výšku inflácie tak, aby táto zvýšená suma bola alokovaná v rozpočte verejnej správy pre nasledujúce rozpočtové obdobie.

2. *Aktuálna pozícia Audiovizuálneho fondu (AVF) v slovenskom audiovizuálnom prostredí.*

Zriadenie Audiovizuálneho fondu bolo mimoriadnym počinom, vďaka ktorému bol uzákonený mechanizmus finančnej podpory audiovizuálnej kultúry v Slovenskej republike a garantovaná výška podpory z verejných zdrojov (AVF slúži ako distribútor zákonom stanovených príjmov) a po jeho zriadení sa postupne od roku 2010 niekoľkonásobne zvýšil objem filmovej tvorby, t.j. množstvo vyrobených hraných, dokumentárnych, animovaných filmov, neskôr aj audiovizuálnych diel pre televízne vysielanie a minoritných koprodukčných projektov, v porovnaní s obdobím predchádzajúcich 20 rokov pred jeho vznikom, čo bolo primárnym dôvodom zriadenia AVF.

Audiovizuálny fond je nezávislá verejnoprávna inštitúcia, ktorá pôsobí v oblasti audiovizuálnej kultúry a audiovizuálneho priemyslu na základe zákona č. 516/2008 Z.z. o Audiovizuálnom fonde a riadi sa rozhodnutiami rady, zloženej z transparentne menovaných expertov. Je dôležité zdôrazniť, že ide o profesionálnu a apolitickú inštitúciu, ktorá aj vďaka viaczdrojovému financovaniu umožňuje slobodné rozhodovanie, ktoré je pre tvorbu i vývoj infraštruktúry zásadné.

V nižšie uvedenej tabuľke je prehľad tvorby slovenských filmov podľa podielu slovenského producenta (100 % podiel, majority, parity a minority) a podľa programového typu (hrané, dokumentárne a animované filmy).

Zdroj : European Audiovisual Observatory, autor Miroslav Ulman.

rok	SPOLU	hrané	100% national	majoritné koprodukcie 50/50	minoritné koprodukcie	dokumentárne	100% national	majoritné koprodukcie 50/50	minoritné koprodukcie	animované	100% national	majoritné koprodukcie 50/50	minoritné koprodukcie	100% national	majoritné koprodukcie 50/50	minoritné koprodukcie	SPOLU
1993	2	2		2		0				0	100% national			0			2
1994	2	2	1	1		0				0				0			2
1995	4	3		3		1		1						0			4
1996	2	2	1	1		0				0				0			2
1997	3	3		3		0				0				0			3
1998	3	3		1		2				0				0			3
1999	3	3	1	1		1				0				0			3
2000	3	3		2		1				0				0			3
2001	2	2	2			0				0				0			2
2002	6	5		4		1		1		0				0			6
2003	7	6		1		5		1		0				0			7
2004	3	3		1		1		1		0				0			3
2005	7	6	1		1	4		1		0				0			7
2006	3	3				2		1		0				0			3
2007	10	8	3	2		3		2		0				0			10
2008	11	6	1	3		2		2		2				0			11
2009	19	13	1	5		6		2		2				1			19
2010	10	3	1	1		6		3		0				3			10
2011	11	7	2	2	2	1		3		2				1			11
2012	21	13	7	1		5		8		4				2			21
2013	22	15	4	4		7		2		4				1			22
2014	27	12	3	4		5		15		11				1			27
2015	25	12	4	3	2	3		10		5		2	1	2		3	25
2016	26	12	2	2	2	6		12		6		3	2	1		2	26
2017	27	21	4	4	1	12		6		2		2	0	2		0	27
2018	33	17	0	5	0	12		14		8		4	2	2		1	33
2019	44	27	8	5	1	13		16		6		3	0	7		1	44
2020	46	11	0	3	1	7		15		7		3	1	4		0	46
2021	26	14	1	2	1	10		10		2		5	0	3		2	26
2022	43	20	3		0	9		21		8		4	0	9		2	43
1993-2011	102	75	12	33	1	29		25		11		6	1	7		2	102
priemer	5,7	4,2	0,7	1,8	0,1	1,6		1,4		0,6		0,3	0,1	0,4		0,1	5,7
2012-2022	331	181	38	43	10	90		137		63		35	5	34		13	331
priemer	25	14	3	3	1	7		11		5		3	0	3		1	25

Údaje uvedené v tabuľke len potvrdzujú skutočnosť, že pred vznikom Audiovizuálneho fondu vzniklo v Slovenskej republike v období 1993 - 2011 v priemere len 5,7 filmov všetkých programových typov ročne a po začiatku jeho reálnej podpornej činnosti sa tento priemer v období 2012 až 2022 zvýšil až na 25 filmov ročne, pričom ide o stúpajúci trend. Mierny pokles nastal len počas mimoriadneho stavu spôsobeného pandémie Covid -19 v období 2020 a 2021.

Audiovizuálny fond patrí v Slovenskej republike k najväčším finančným podporovateľom audiovizuálneho prostredia, či už formou dotácií, štipendií a pôžičiek v oblasti audiovizuálnej kultúry, alebo formou podpory investícií v audiovizuálnom priemysle vo forme tzv. vratiek. V roku 2022 AVF poskytol pre audiovizuálnu kultúru finančné prostriedky vo výške 9,254 mil. Euro a pre audiovizuálny priemysel čiastku 7,578 mil. Euro (podľa výročnej správy AVF za rok 2022). Členenie na základné programy určuje štruktúra podpornej činnosti fondu na príslušné obdobie schválená radou AVF.

(Tabuľka podľa VS AIC za 2022)

Tabuľka:	Rozdelenie podpornej činnosti fondu – prehľad 2022 a porovnanie predchádzajúcim obdobím			
prehľad podpornej činnosti AVF (v EUR)	priemer 2010 – 2019 ³	2020	2021	2022
PROGRAM 1	6 107 378	5 529 400	8 038 600	7 804 800
hrané diela	4 085 266	3 278 200	5 177 500	4 948 000
dokumentárne diela	841 517	808 500	1 330 100	952 000
animované diela	485 668	589 900	530 500	808 800
školské diela	64 977	51 800	50 000	56 000
minoritné koprodukcie	629 950	801 000	950 500	1 040 000
³ V podprograme 2.3 a v programe 5 je priemer vypočítaný iba za tie roky, v ktorých bola podpora skutočne poskytovaná.				
PROGRAM 2	1 303 392	3 974 839	1 365 655	1 719 703
podprogram 2.1	415 460	738 500	525 100	1 045 900
podprogram 2.2	612 641	1 064 000	356 750	489 500
podprogram 2.3	275 291	2 172 339	483 805	184 303
PROGRAM 3	217 658	282 700	254 010	231 375
PROGRAM 4	367 454	248 150	181 300	148 100
PODPORA AV KULTÚRY CELKOM	7 995 882	10 035 089	9 839 565	9 903 978
PROGRAM 5 ⁴	492 170	2 290 030	5 585 009	7 577 872
CELKOM	8 488 052	12 325 119	15 424 574	17 481 850
⁴ V programe 5 sú uvedené údaje o skutočne vyplatených finančných prostriedkoch. V ostatných programoch a podprogramoch sú uvedené údaje o schválených dotáciách.				

Program 1 je najväčším z hľadiska objemu finančných prostriedkov aj počtu doručených žiadostí a podporených projektov. Je zameraný na podporu vývoja, tvorby a výroby audiovizuálnych diel (podprogramy pre hrané, dokumentárne, animované, školské a vzdelávacie audiovizuálne diela, ako aj audiovizuálne diela, v ktorých má slovenský koproducent menšinový koprodukčný podiel).

Program 2 je zameraný na podporu verejného šírenia a uvádzania audiovizuálnych diel, vrátane podpory filmových festivalov a iných verejných kultúrnych podujatí v audiovizii a tiež vrátane podpory prezentácie slovenských audiovizuálnych diel na podujatiach doma i v zahraničí. V roku 2022 fond po podrobnej diskusii s distributérmi a s prevádzkovateľmi kín upravil podmienky pre podporu návštevnosti na slovenské kinematografické diela aj pre podporu distribúcie audiovizuálnych diel.

Program 3 je orientovaný na podporu edičných aktivít, odborného výskumu, vzdelávania a audiovizuálnej výchovy.

Program 4 je dominantne zameraný na dôležitú oblasť, ktorou je digitalizácia a modernizácia kín v Slovenskej republike a od roku 2016 fond poskytuje podporu aj v novom podprograme zameranom na rozvoj technológií určených na realizáciu audiovizuálnych diel v Slovenskej republike a tiež na projekty zamerané na marketing kina a na rozvoj publika.

Program 5 je zameraný na podporu audiovizuálneho priemyslu v súlade so zákonom a nadväzujúcou Vyhláškou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 165/2014 o filmovom projekte.

Za celé obdobie existencie AVF poskytol AVF od roku 2010 do roku 2022 na podporu audiovizuálnej kultúry a audiovizuálneho priemyslu vo forme štipendií, dotácií a vratiek celkovú čiastku takmer viac ako 119,169 mil. Euro (podľa výročných správ AVF 2010 až 2022).

Tabuľka s celkovými príjmami AVF za rok 2022 v porovnaní s rokom 2021 podľa výročnej správy AVF 2022:

Tabuľka:		rekapitulácia príjmov Audiovizuálneho fondu v roku 2022	
príjmy Audiovizuálneho fondu – skutočnosť 2022		skutočnosť 2021	nárast/pokles v %
§ 23 – vlastné príjmy (úhrady, vratky a iné)	195 169	224 662	-13,13%
splátky pôžičiek poskytnutých fondom	91 000	95 000	-4,21%
§ 23 – iné príjmy (zahraničné granty)	17 144	11 989	43,00%
§ 24 – RTVS	317 559	175 368	81,08%
§ 25 – TV vysielatelia na základe licencie	1 826 684	1 691 757	7,98%
§ 26 – kiná	106 278	216 027	-50,80%
§ 27 – retransmisia	876 254	817 676	7,16%
§ 28 – distribúcia	6 283	7 316	-14,11%
§28a – AVMS	24 152	14 161	70,55%
§18 príjmy z obchodného zhodnotenia projektov	286	17 106	-98,33%
§ 29 – štátny rozpočet	18 210 000	12 720 000	43,16%
SPOLU	21 670 809	15 991 062	35,52%

Príjmami audiovizuálneho fondu sú podľa zák. 516/2008 Z.z. :

§ 23 Príjmy fondu tvoria

- a) príspevky do fondu podľa § 24 až 28a,
- b) príspevky zo štátneho rozpočtu,
- c) úroky z vkladov v banke alebo v pobočke zahraničnej banky,
- d) úroky z pôžičiek poskytnutých z prostriedkov fondu,
- e) zmluvné sankcie za neoprávnené použitie alebo zadržanie prostriedkov fondu,
- f) administratívne poplatky vyberané podľa § 21 a 22d,
- g) finančné dary, dobrovoľné príspevky,
- h) finančné prostriedky Európskej únie,
- i) príjmy z vykonávania činností podľa § 2 ods. 1 písm. p) a q),
- j) vratky nepoužitých finančných prostriedkov alebo neoprávnene použitých finančných prostriedkov poskytnutých fondom podľa tohto zákona,
- k) splátky istiny pôžičiek poskytnutých z finančných prostriedkov fondu,
- l) iné príjmy.

Hlavný objem príjmov Audiovizuálneho fondu tvoria podľa vyššie uvedeného § 23 , písm. a) tieto príspevky:

§ 24 príjmy vysielateľa zriadeného zákonom , t.j. RTVS, vo výške 5 % z celkových príjmov z reklamného oznamu a telenákupu vysielaných za odplatu v televíznom vysielaní za posledný kalendárny rok. Napríklad výnosy z tejto činnosti predstavovali pre RTVS za rok 2022 (podľa výročnej správy RTVS za rok 2022 , str. 399) celkovú sumu 12.723.829,- Euro z televíznej aj rozhlasovej reklamy, sponzoringu a teleshoppingu. V zákone o AVF tento príjem nie je podrobnejšie štruktúrovaný.

§25 Príspevok televízneho vysielateľa oprávneného vysielat' na základe autorizácie je 2 % z jeho príjmov na základe autorizácie z reklamného oznamu a telenákupu vysielaných za odplatu podľa osobitného predpisu za posledný kalendárny rok.

§ 26 Príspevok prevádzkovateľa audiovizuálneho technického zariadenia, ktorý je jeho prevádzkovateľ povinný zaplatiť do fondu. Príspevok prevádzkovateľa audiovizuálneho technického zariadenia je v súčasnosti 1 % z ceny každej predanej vstupenky na audiovizuálne predstavenie za posledný kalendárny rok. Celkové príspevky za obdobie 2010 až 2022 predstavovali finančný objem 4.252.090,-Euro, t.j. v priemere 327.084,-Euro ročne. Možno predpokladať, že uvedená čiastka – príjem do AVF) bude mierne stúpať ak neklesne návštevnosť v kinách, pretože cena vstupeniek rastie. Na druhej strane rastú aj náklady na renováciu a technickú obnovu kinosál a ich zariadenia.

Program 4 (2010 až 2023 k 25.9.)						
	počet žiadostí	poznámka:				
4.1 Digitalizácia techn. D-cinema	95	od roku 2019 začala redigitalizácia (a vznikli aj nové kiná)				
4.2 Digitalizácia techn. E-cinema HD	8					
4.3 Modernizácia vybavenia	68	napr. plátno, server, ozvučenie, sedadlá atď.				
4.4 Rozvoj technológií a online platforiem	5					
4.5 Projekty zamerané na marketingové stratégie a inovatívne formy komunikácie kina a na rozvoj a vzdelávanie publika	10					
Počet podporených žiadostí v programe 4	186					

V období 2010 až 2022 podporil AVF 186 žiadostí v programe 4 na činnosti súvisiace s modernizáciou, technickou podporou a digitalizáciou kinosál a podporných projektov pre prevádzkovateľov a majiteľov kinosál. Na základe mierneho nárastu počtu kinosál možno predpokladať, že sa zvyšuje priestor na šírenie aj slovenskej audiovizuálnej kultúry a stáva sa ešte viac dostupnejšou pre obyvateľov Slovenska .

§ 27 Príspevok prevádzkovateľa retransmisie. Základom pre výpočet príspevku sú celkové príjmy prevádzkovateľa retransmisie za poskytovanie retransmisie ako obsahovej služby koncovému užívateľovi za posledný kalendárny rok. Príspevok prevádzkovateľa retransmisie je 1 % zo základu.

§ 28 Príspevok distributéra audiovizuálnych diel Základom pre výpočet príspevku sú celkové príjmy distributéra audiovizuálnych diel za distribúciu audiovizuálnych diel na území Slovenskej republiky za posledný kalendárny rok okrem príjmov za audiovizuálne predstavenie vo výške 1 % zo základu podľa odseku 2 tohto paragrafu.

§ 28a Príspevok poskytovateľa audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie. Základom pre výpočet príspevku podľa odseku 1 sú celkové príjmy poskytovateľa

audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie za poskytovanie audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie za posledný kalendárny rok. Príspevok poskytovateľa audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie je 0,5 % zo základu podľa odseku 2 tohto paragrafu.

Tu je priestor na úpravu aktuálne platnej legislatívy a zmenu nerovnoprávneho stavu, keď tieto príspevky majú povinnosť uhrádzať len platformy registrované v Slovenskej republike (napríklad VOYO), ale platformy, ktoré sú registrované v zahraničí (napríklad Netflix a ďalšie) môžu šíriť svoj obsah dostupný aj na území Slovenskej republiky bez povinnosti uhrádzať uvedený príspevok pre Audiovizuálny fond.

§ 29 Príspevky zo štátneho rozpočtu:

- a) príspevok určený na podporu audiovizuálnej kultúry najmenej vo výške 6 000 000 eur . O možnosti úpravy tejto sumy som uviedol v závere 1.kapitoly.
- b) príspevok určený na podporu audiovizuálneho priemyslu. Príspevok podľa odseku 1 písm. b) nesmie byť menší ako celková suma, ktorú fond oznámi ministerstvu do 31. augusta predchádzajúceho kalendárneho roka. Ide o celkovú sumu finančných prostriedkov na podporu audiovizuálneho priemyslu, ktorú AVF vypočíta na základe predpokladaných súm oprávnených nákladov uvedených v žiadostiach o registráciu filmového projektu.

Náklady na vlastnú prevádzku Audiovizuálneho fondu, vrátane Slovenskej filmovej agentúry, po odrátaní poskytnutých príspevkov iným účtovným jednotkám a poskytnutých príspevkov fyzickým osobám predstavovali napríklad v roku 2022 celkovú sumu zaokrúhlene 1,017 mil. Euro (podľa výročnej správy AVF za rok 2022) ktorá sa vypočítava podľa §23, odst.7., vo výške najviac 5 % z takmer celkového príjmu AVF (výnimky z príjmu použiteľného pre vlastnú prevádzku sú uvedené v odst.8.).

Aj keď nie je možné automaticky priradiť všetky slovenské filmy , ktoré vznikli v období počas pôsobenia Audiovizuálneho fondu k jeho zásluhám, pretože nie všetky majoritne slovenské hrané filmy v distribúcii boli podporené Audiovizuálnym fondom, resp. niektorí producenti ani nežiadali AVF o podporu, zásluha existencie Audiovizuálneho fondu je

mimoriadna v oblasti podpory tvorby a výroby a nenahraditeľná v oblasti podpory distribúcie, podpory účasti producentov na rôznych festivaloch, akcií spojených so šírením audiovizuálnej kultúry, zlepšenia distribučnej infraštruktúry v Slovenskej republike a podobne.

Tabuľka: Prehľad výsledkov distribúcie slovenských filmov v kinách v SR

SK filmy – výsledky distribúcie (premiéry)	priemer 2012 - 2017	2018	2019	2020	2021	2022
počet filmov (premiéry v kinách)	28	31	43	20	30	48
celkový počet divákov	342 886	250 984	1 075 029	775 487	191 813	541 166
celkom hrubé tržby v €	2 059 519	1 219 591	5 968 856	4 744 271	1 149 613	3 356 807
počet predstavení	11 053	11 399	26 471	17 065	9 600	24 417
podiel na trhu - diváci	7,94 %	4,20 %	16,47 %	32,79 %	9,98 %	12,74 %
podiel na trhu - tržby	7,20 %	3,70 %	16,02 %	33,97 %	9,35 %	12,00 %

zdroj: Slovenský filmový ústav, Únia filmových distribútorov SR

Podľa uvedených údajov o návštevnosti slovenských filmov v kinách bolo vidieť zvýšený záujem divákov (prechodne znížený len počas povinnej obmedzenej prevádzky počas pandémie Covid-19) napriek tomu, že v ostatnom období sa stávajú mimoriadnou konkurenciou pre klasickú kinodistribúciu predovšetkým rôzne platené VOD platformy a postupne bude potrebné pripočítavať aj štatistiku sledovanosti a počet divákov na týchto platformách, podobne ako sledovanosť na televíznych staniciach v SR.

3. **Priority AVF na najbližšie obdobie. Návrhy k štruktúre podpornej činnosti AVF na rok 2024**

Vzhľadom k turbulentnému dianiю vo vedení Audiovizuálneho fondu a s tým súvisiacemu napätiu v časti audiovizuálnej komunity v období ostatných 9 mesiacov, predstavujem z môjho pohľadu najdôležitejšie úlohy nového riaditeľa AVF:

- konsolidácia finančného zabezpečenia jednotlivých plánovaných výziev
- finančný audit finančných AVF vyplývajúci s aktuálne platných zmlúv pre nasledujúce roky (pre každý rok osobitne)
- rozdelenie plánovaných rozpočtovaných príjmov, po odrátaní všetkých záväzkov a výdajov na prevádzku AVF, pre jednotlivé plánované výzvy

- hľadanie možností reálnej spolupráce a vzájomnej koordinácie finančnej podpory so štátnym fondom na podporu kinematografie v Českej republike a tiež s najväčším koproducentom slovenských hraných, dokumentárnych a animovaných filmov – Rozhlasom a televíziou Slovenska s prihladením aj na podporu audiovizuálnych projektov vysielateľmi podľa licencie (TV Markíza a TV JOJ), ktorí sú rovnako ako RTVS prispievateľmi do AVF
- právny audit interných smerníc AVF a ich aktualizácia a reflexia na súčasné podmienky a vývoj audiovizuálneho prostredia
- personálny a technický audit zabezpečenia AVF, konkrétne počtu interných zamestnancov, ich pracovnej náplne a možnosti posilnenia jednotlivých činností formou vytvorenia nových pracovných miest tak, aby sa AVF aspoň čiastočne a pomerne priblížil podobným inštitúciám v zahraničí. Podľa webovej stránky fondu a poslednej zverejnenej výročnej správy Státního fondu na podporu kinematografie v Českej republike za rok 2020 zabezpečuje jeho prevádzku a činnosť 35 zamestnancov (pre porovnanie AVF má okrem riaditeľa 12 interných zamestnancov v TPP).
- dôkladná analýza počtu jednotlivých výziev v jednotlivých programoch v súlade s možnosťami ich zmysluplného finančného krytia a potrebou audiovizuálneho prostredia. Ak bude potvrdené navýšenie minimálneho legislatívne garantovaného príspevku MK SR na podporu audiovizuálnej kultúry z doterajšej sumy 6 miliónov Euro o výšku inflácie a jej reálnu hodnotu, napríklad na verejne deklarovanú sumu najmenej 8,7 mil. Euro a súčasne aj predpokladané navýšenie platieb od najväčších prispievateľov , t.j. vysielateľa zo zákona a vysielateľov podľa licencie (z dôvodu vývoja rastu ich príjmov z reklamy a komerčného vysielania), bude to pozitívny signál udržateľnosti výziev dva krát ročne. V opačnom prípade bez výraznejšie zvýšených príjmov AVF bude potrebná diskusia o opodstatnenosti dvoch výziev v programe 1 v kalendárnom roku
- diskusia o úprave interných predpisov a spôsobe hodnotenia predložených žiadostí o dotácie odbornými komisiami

- zvýšenie nárokov na nomináciu členov odborných komisií z hľadiska ich odborných skúseností v programe 1
- zvýšenie transparentnosti nominácie členov odborných komisií pre jednotlivé zverejnené výzvy
- analýza činnosti Slovenskej filmovej agentúry a výšky jej priameho podielu na získaní zahraničných investícií v audiovizuálnom priemysle, samozrejme okrem potrebnej reprezentácie v zahraničí

4. *Návrh na úpravu základných vnútorných predpisov AVF vo vzťahu k jeho podpornej činnosti*

Ako uvádzam v kapitole 3 , v prvom kroku bude nevyhnutý právny audit a analýza všetkých interných smerníc AVF, ktoré sú v kompetencii riaditeľa AVF a ich aktualizácia. Na základe výsledkov právneho auditu by mala prebehnúť odborná diskusia o úprave interných predpisov a spôsobe hodnotenia predložených žiadostí o dotácie odbornými komisiami (ktorej cieľom by malo byť zníženie administratívnej náročnosti a byrokracie), nielen z hľadiska žiadateľov ale aj interných procesov kancelárie fondu.

AVF by nemala byť len inštitúcia poskytujúca dotácie viac-menej rovnakému okruhu žiadateľov, bez ohľadu na výsledky a umiestnenie ich predchádzajúcich podporených audiovizuálnych diel na renomovaných filmových festivaloch a záujem divákov o ich podporené projekty. Do systému hodnotenia by mali byť v programe 1 v histórii žiadateľa a jeho kredite premietnuté aj výsledky a záujem divákov o jeho filmy napríklad za obdobie ostatných 5 rokov a tým by sa stal dosiahnutý kredit premenlivou hodnotou v čase podľa dosiahnutých výsledkov .

Nastavenie interných predpisov tak, aby v programe 1 bola čiastočne podmienená výška finančnej podpory projektu žiadateľa aj od doterajšieho záujmu divákov o jeho predchádzajúce diela, resp. od účasti a výsledkov na skutočne renomovaných filmových festivaloch.

Nemenej dôležitou je podpora AVF do infraštruktúry. Možno predpokladať, že väčšina kinosál, spĺňajúcich podmienky pridelenia podpory už doteraz počas obdobia takmer 13 rokov pôsobenia AVF túto podporu získala. Samozrejme technika a technológie sa vyvíjajú rýchlym tempom, takže bude nevyhnutná podpora do opakovaných priebežných inovácií, pretože ich zanedbanie by mohlo opäť priviesť prevádzkovateľov týchto malých kinosál do technologického dlhu a tým aj k strate záujmu verejnosti o ich návštevu.

Úmyselne neuvádzam programovú prioritu AVF na podporu AVD, ako to mali niektorí kandidáti v nedávnej minulosti. Osobné preferencie a uprednostňovanie akéhokoľvek žánru môžu byť v rozpore s platnou legislatívou.

Prípadné uprednostňovanie podpory niektorých žánrov by malo byť riešené v osobitnej výzve na základe mimoriadnej účelovo viazanej dotácie z MK SR, alebo z iných zdrojov (nadácií a pod., napríklad téma zobrazenia problémov detí a mládeže v tvorbe pre deti, alebo audiovizuálne diela pripravené napríklad k výročiu ukončenia 2.svetovej vojny, environmentálne témy a rôzne iné). V štandardných výzvach na podporu audiovizuálnej kultúry v programe 1 musia mať všetci žiadatelia rovnakú šancu a rozhodnutie o pridelenie dotácie musí záležať len od kvality obsahu predloženého projektu a jeho dôveryhodnom finančno-organizačnom zabezpečení, ktorý hodnotí príslušná odborná komisia.

5. *Ďalšie vlastné podnety k riadeniu a rozvoju Audiovizuálneho fondu*

- Dôležitou podmienkou pre ďalšiu zodpovednú činnosť AVF bude dôkladná finančná analýza a audit interných predpisov.
- Nevyhnutnosť zaviesť systém kontroingu na presnú evidenciu aktuálneho stavu záväzkov a ich čerpania v čase a v súlade s podpísanými zmluvami
- Návrh na určenie limitu záväzkov pre každý rok percentuálnym pomerom k disponibilnej sume navrhutej pre jednotlivé programy
- Prehodnotenie systému spôsobu viazanosti poskytovania splátok schválených dotácií tak, aby AVF mal pod kontrolou proces na ktorý bola dotácia pridelená

a minimalizovali sa možnosti nedokončenia diela, alebo zmeny účelu, na ktorú bola dotácia poskytnutá

- Pri hodnotení žiadostí treba prihliadať na obdobie, resp. navrhované termíny a viazanosť splatnosti jednotlivých splátok v prípade pridelenia dotácie
- Otázkou do diskusie pre Radu AVF bude nastavenie štandardnej možnosti a procesov zainteresovanosti AVF na prípadných výnosoch AVD po odrátaní nákladov na ich zabezpečenie, podľa výšky podielu, ktorý predstavuje poskytnutá dotácia od AVF na celkovom rozpočte diela. Od roku 2018 si fond v zmluvách o poskytnutí dotácie na produkciu audiovizuálneho diela ale aj na distribúciu uplatňuje v zmysle §18 zákona osobitné podmienky o podiele fondu na príjmoch z obchodného zhodnotenia projektu (spôsob a výpočet sú upravené v štruktúre podpornej činnosti).

Podľa dostupných informácií tvoria príjmy AVF z obchodného zhodnotenia projektov za obdobie 2019 až 2022 celkovú sumu 60.367 Euro, t.j. vzhľadom na výšku celkovej poskytnutej podpory takmer zanedbateľná čiastka.

- Potreba zvýšenej komunikácie Audiovizuálneho fondu s odbornou i laickou verejnosťou
- Potreba zlepšenia komunikácie a informovanosti Rady AVF riaditeľom Audiovizuálneho fondu a koordinácia mediálnych a profesionálnych výstupov .
- v prípade potvrdenej mimoriadnej výšky inflácie (napríklad nad 10 % ročne) potreba rokovania o navýšení príspevku od MK SR
- podpora tzv. „zeleného nakrúcania“ s rôznymi bonusmi , s ohľadom na udržateľnosť životného prostredia a environmentálnu záťaž prostredia podľa dokumentov „Memorandum o zelenom filmovaní“ a „Praktický manuál pre trvalo udržateľné nakrúcanie“.
- Zníženie administratívnej záťaže žiadateľov a AVF

- Prehodnotenie efektivity pôsobenia Slovenskej filmovej agentúry ako organizačnej zložky Audiovizuálneho fondu s prípadnou možnosťou jej delimitácie do iných inštitúcií, alebo úsilie o získanie osobitných prostriedkov pokrývajúcich náklady na jej činnosť (napríklad Ministerstvo dopravy SR – Slovakia travel). V súčasnosti nie je možné určiť priame zásluhy SFA v súvislosti s množstvom registrovaných žiadostí o podporu audiovizuálneho priemyslu, predovšetkým v súvislosti s investíciami zahraničných producentov. Činnosť SFA je dôležitá z hľadiska prezentácie možností podpory audiovizuálneho priemyslu v Slovenskej republike a prezentáciou možností pre realizáciu zahraničných projektov. Administratívne ani nijako inak nie je SFA prepojená s programom 5 na podporu audiovizuálneho priemyslu (ktorý má vlastného administrátora AVF, rovnako ako iné programy), ktorý umožňuje realizovať aj žiadosti výhradne slovenských producentov a jeho činnosť je súčasťou AVF.

Upravená tabuľka podľa výročnej správy AVF za rok 2022

Štatistika podpory audiovizuálneho priemyslu AVF za obdobie 2015 až 2022									
podprogram	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	spolu
5.1 (samostatné hrané filmy min. 70 min.)		2	8	16	16	32	24	44	142
požadovaná suma dotácie	0	3 640 000	774 600	2 114 000	2 341 044	4 708 855	18 643 723	18 648 368	50 870 590
poskytnutá suma dotácie			231 195	973 226	1 942 671	3 217 514	2 675 656	1 700 617	10 740 879
z toho zahranič. produkcia	0	0	0	44 445	0	74 676	1 712 212	1 126 244	2 957 577
5.2 (tv-seriály do 26 dielov s dĺžkou min. á 40 min.)	1	2	4	14	11	8	20	26	86
požadovaná suma dotácie	440 000	852 000	689 367	2 634 422	3 011 205	1 824 720	16 173 674	19 356 773	44 982 161
poskytnutá suma dotácie	412 599	426 228	159 397	1 955 591	2 656 655	1 846 858	4 063 671	5 198 929	16 719 928
z toho zahranič. produkcia	412 599	0	0	360 705	832 229	540 349	1 667 454	2 399 728	6 213 064
5.3 (dokumentárne a animované filmy)					1	5	20	22	48
požadovaná suma dotácie					156 000	677 094	2 700 962	2 620 095	6 154 151
poskytnutá suma dotácie					276 804	565 409	531 064	56 511	1 429 788
z toho zahranič. produkcia							145 512	0	145 512
program 5 spolu	1	4	12	30	28	45	64	92	276
z toho zahranič. produkcia	1	2	0	3	1	4	6	3	20

Podľa údajov v tabuľke, objem finančných prostriedkov na podporu audiovizuálneho priemyslu sa výrazne zvýšil od 1.1.2019 zvýšením podielu podpory z dovtedajších 20 % na súčasných 33 %, čím sa mala stať Slovenská republika atraktívnejším prostredím pre poskytovanie služieb spojených s produkciou zahraničných AVD a prílev zahraničných investorov a ich investícií.

V konečnom dôsledku hlavný podiel na čerpaní prostriedkov z programu 5 majú predovšetkým domáci producenti a podpora AVD domácej produkcie.

- Analýza nákladov na prevádzku Audiovizuálneho fondu so zameraním na:

- **Personálna oblasť:**

- možnosť valorizácie miezd zamestnancov fondu, prípadne aj úprava miezd v závislosti od celkového rastu príjmov fondu a z toho použiteľných 5 % na celkovú prevádzku AVF podľa platnej legislatívy
- možnosť personálneho posilnenia tímu v súlade s vyššie uvedeným predpokladom a zvýšenie špecializácie pre niektoré činnosti
- analýza odmeňovania členov odborných komisií v závislosti od časovej náročnosti a množstva úkonov súvisiacich s hodnotiacou činnosťou
- vytvorenie príjemného pracovného prostredia s primeraným zázemím a profesionálnou komunikáciou s audiovizuálnym prostredím

- **Priestorové zabezpečenie:**

- Analýza nákladov súvisiacich s prenájmom kancelárskych priestorov sídla Audiovizuálneho fondu
- V prípade trhovej možnosti dlhodobé zabezpečenie efektívnejších priestorov, alebo aspoň s možnosťou bezbariérového vstupu v súlade s európskymi zvyklosťami
- Zasadacia miestnosť s dostatočnou priestorovou kapacitou pre zasadnutia Rady AVF, odborných komisií a prizvaných hostí (možnosť osobnej účasti na zasadnutiach, bez on-line povinnosti, ktorá bola nevyhnutná v období mimoriadnych opatrení)

- **Technické zabezpečenie:**
 - Moderné technické vybavenie priestoru na zasadnutia Rady AVF a zasadnutia odborných komisií k jednotlivým výzvam s možnosťou kvalitného vzdialeného prístupu a nahrávania.
 - Modernizácia registračného a informačného systému AVF
 - Zabezpečenie inteligentného systému pre kontroľ
 - Prehodnotenie rozsahu služobných ciest a ich efektívnosti, bez obmedzenia reprezentácie
- **Hľadanie ďalších príjmových zdrojov**
 - Mimoriadne dôležitým bodom musí byť zosúladenie európskej smernice č. EZ 2018/1808 o audiovizuálnych službách a jej implementácia do zákona o Audiovizuálnom fonde v zmysle doplnenia o zákonné odvody časti zisku streamovacích platforiem do rozvoja miestnej národnej audiovizie podľa §28. Vzniká by tak ďalší zdroj príjmu pre audiovizuálne prostredie, ktorý má potenciál rastu v súvislosti s rastúcim záujmom obyvateľov po tejto službe.
 - Možnosť obnovenia predchádzajúcej spolupráce napríklad s Nadáciou SPP, alebo nadviazanie spolupráce aj s inými finančne stabilnými spoločnosťami pôsobiace v Slovenskej republike, ktoré by mohli byť doplňujúcim zdrojom príjmov AVF na podporu audiovizuálnej kultúry a možno aj generálnym partnerom (podobne ako donedávna v Českej republike).

Základnou úlohou Audiovizuálneho fondu je transparentné administratívne nastavenie všetkých procesov súvisiacich s efektívnym rozdeľovaním finančných prostriedkov na podporu audiovizuálnej kultúry a audiovizuálneho priemyslu v Slovenskej republike.

K najdôležitejšej priorite Audiovizuálneho fondu by mala patriť podpora majoritne slovenských AVD, pre ktoré je táto podpora štartovacou podmienkou pre získavanie ďalšieho spolufinancovania, či už z medzinárodných podporných systémov Eurimages, alebo Creative Europe, od televíznych vysielateľov a ďalších domácich, alebo zahraničných koproducentov.

Audiovizuálny fond by mal podporovať také audiovizuálne diela, ktoré čo najviac rozširujú kultúrne povedomie obyvateľov Slovenska a súčasne dokážu ním zaujať čo najväčší počet divákov. Neprimerane vysoké dotácie do projektov, ktoré dokážu zaujať len minimálny počet divákov neprináša očakávaný efekt rozšírenia kultúrneho povedomia a táto investícia z verejných zdrojov sa tak stáva samoučelnou len na prezentáciu myšlienok tvorcov pre svoje najbližšie okolie a pár ich fanúšikov.

Napriek tomu, že tento projekt nemôže vzhľadom na limitovaný rozsah obsahovať všetky informácie a podnety k ďalšiemu rozvoju, pokúsil som sa v základe zosumarizovať celkovú situáciu a podmienky, s víziou nadviazania na predchádzajúcu úspešnú a nezastupiteľnú činnosť a úlohu Audiovizuálneho fondu v prostredí slovenskej audiovizuálnej kultúry a priemyslu.

Na záver ďakujem všetkým, ktorí mi poskytli cenné odborné konzultácie, pripomienky, informácie a rady k samostatnej príprave tohto projektu riadenia a rozvoja Audiovizuálneho fondu.

